

BÖLÜM 13

TÜRKİYE'DEKİ DEVŞİRME SPORCULAR (BASKETBOL ÖRNEĞİ)

Osman Tolga TOGO¹

DEVŞİRME SPORCU NEDİR?

Spor, bir yandan insanın keşfedilmemiş özelliklerini ve yaratıcı yönlerini harekete geçiren, iradesini güçlendiren, diğer yandan sosyal ve ekonomik kalkınmaya dolaylı olarak katkı sağlayan bir olgudur ⁽¹⁾. Birey yaşadığı toplumda hem kendi yerini belirlemek hem de saygınlık kazanmaya ihtiyaç duyması ile sosyalleşme sürecine başlar ⁽²⁾.

Devşirme ise; asker yetiştirilmek üzere Yeniçeri Ocağına alınacak çocukları seçip “toplama işi” ya da “devşirme işi” olarak tanımlanmaktadır ⁽³⁾. Farklı bir ülkede doğmuş, ancak başka bir ülke vatandaşlığına geçerek, vatandaşlığına geçtiği ülkeyi temsil eden sporculara “devşirme sporcular” denilmektedir ⁽⁴⁾. Yetenekli ve başarılı sporcuların devşirilmesi küreselleşen dünyada bir gerçeklik olarak karşımıza çıkmaktadır. Özellikle, Avrupa ve Dünya Şampiyonalarında sayıca çok karşılaştığımız devşirme sporcular, spor kamuoyunda bir çok tartışmaya neden olmaktadır. Ancak, devşirme sporcular ile ilgili ulusal ve uluslararası alan yazın araştırıldığında, konu ile ilgili bir çok gazete haberi veya makale bulunsa da bilimsel tabanlı çalışmaların sayıca az olduğu görülmektedir.

Devşirme Kavramı ve Tarihsel Gelişimi

Devşirme Kavramı ve Tarihsel Gelişimi Sporcu devşirilmesinin tarihi eskiye dayanmaktadır. Antik Olimpiyatlar sırasında Giritli uzun mesafe koşucusu Sotades, ilk yarışları Girit adına kazandıktan sonra, rüşvet verilerek Efes adına yarışmıştır. Bu durum Giritli yöneticiler tarafından hiç hoş karşılanmamış ve şehir devletinden kovulmuş ve girişi yasaklanmıştır ⁽⁵⁾.

Mills (2016)'in ifade ettiğine göre 1920'li ve 1930'lu yıllarda, sporcu devşirilmesi ile ilgili örnekler İngiltere ve ABD'de rastlanılmaktadır. İngiltere'nin buz hokeyi takımının çoğu Kanadalı sporculardan oluşmaktaydı ve 1936 yılında bu takım (13 kişiden 9'u Kanadalı) Olimpiyat Oyunları'nda altın madalya kazanmış-

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Harran Üniversitesi, tolgatogo@gmail.com

SONUÇ

Türkiye'deki devşirme sporcu sayısındaki artış ve nedenleri sorgulandığı zaman okullardaki beden eğitimi dersinin saatlerinin azaltılması ve sürekli değişen eğitim sistemi, spor kültürün olmaması, alt yapı eksikliklerinden dolayı sporcu ve antrenör yetiştirememeye, uluslararası yarışmalardaki başarısızlıklar gibi nedenler düşünülebilir. Bundan dolayı; sadece devşirme sporculara bağlı başarı getirecek politikalar oluşturulmasının yanlış olduğu, alt yapıya önem verilerek kendi sporcularımızın yetiştirilmesi için eylem planlarının oluşturulması ve spor kültürünün yaygınlaştırılması gerekmektedir.

Avrupa ve Dünya basketbolunda çoğu ülkenin milli takımı devşirme oyuncudan yararlanmakta. Her ne kadar 2001 ve 2010 yıllarında elde ettiğimiz başarılar kendi ev sahipliğimizdeki organizasyonlarda gelmiş olsa da, bu turnuvalardaki başarılarımızın tek bir devşirme oyuncumuz olmadan elde edilen başarılar olduğunu da unutmamalıyız. Başka bir örnek ise; Sırbistan'ın yedi milyonluk nüfusu ve tek bir devşirme oyuncu oynatmadan Avrupa ve Dünya şampiyonlukları kazanmıştır.

Bizler kolaycılığa kaçmadan yıldız oyuncu yetiştirememenin nedenlerini sorgulamalıyız. Büyük oyuncu çıkarmada yaşadığımız sıkıntılar, sadece altyapıdaki çalışmalara kabahati bulmakla ilgili bir sorun değildir. Aynı zamanda da kendi yerli oyuncularımızın gelişimiyle ilgili duyduğumuz hassasiyet ve çabayla da ilgilidir. A Milli Takımımızın direksiyonuna geçmesi adına 80 milyonluk ülkede bir tek oyun kurucu yetiştirememişiz! Sınıfta kalan başta kulüplerimiz olmak üzere; idareciler, antrenörler, veliler, yazarlar ve bütün paydaşlardır. Eğer biz gerçek anlamda oyuncu yetiştirmeye ve oyuncu gelişiminin sağlanmasına bütün imkânlarımızla yönelebilirsek, çok kısa zamanda istikrarlı başarılar elde eden bir milli takım ortaya koyabiliriz. Düşünce ve eylem boyutunu bir arada yönetebilirsek hem istikrar hem ekol hem de büyük oyuncu yetiştirememeye sorununu rahatlıkla çözebiliriz ⁽¹³⁾.

KAYNAKÇA

1. Zorba, E., & Göksel, A. G. (2016). Türkiye'deki plaj hentbolu sporcularının spora başlamasına etki eden unsurlar ve spordan gelecek beklentileri. *Journal of Human Sciences*, 13(2), 3092-3101.
2. Molla, E., Öncen, S. & Aydın S. (2019). Spor Okuluna Giden ve Spor Okuluna Gitmeyip Yalnızca Okul Takımlarında Oynayan Adelosanların Takım Birlikteliğinin İncelenmesi (Tekirdağ İli Örneği) *Spor Eğitim Dergisi*, 3 (3), 48-54.
3. www.tdk.gov.tr (Erişim Tarihi: 12.02.2020).
4. Duman, N. (2019) "Devşirme Sporcuların Türk Atletizmine olan etkilerinin incelenmesi" yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Beden Eğitimi Spor Anabilim dalı.

5. Hürmeriç, I. ve Koçak, S. (2017). Olimpiyat oyunlarında sporcu devşirilmesi. Spor Bilimleri Dergisi. Hacettepe Journal of Sport Sciences, 28(3),115–127.
6. Mills A. (2016). “Passport Swapping” In The Olympics. FOX28. 12 Ağustos 2016, <http://www.myfoxspokane.com/passport-swapping-in-the-olympics/>.
7. Sheinin D. (2014). Commentary: ‘Passport Olympians’ play let’s make a deal. Journal Star. 17 Şubat 2014, <http://www.pjstar.com/article/20140217/Sports/140219152>.
8. Litke J. (2016). Some Olympic athletes find grass is greener far from home. The Big Story-Associated Press. 16 Ağustos 2016, <http://bigstory.ap.org/article/c93c762d8392400fb6f82f4c6a-10ee20/some-olympicathletes-find-grass-greener-far-home>.
9. Shachar A. (2011). Picking winners: Olympic citizenship and the global race for talent. The Yale Law Journal, 2088-2139.
10. FIBA. (2017). Book 3: Internal regulations. 15 Haziran 2017, <http://www.fiba.com/internal-regulations/book3/players-and-officials.pdf>
11. Resmi Gazete. (2010). Türk vatandaşlığı kanununun uygulanmasına ilişkin yönetmelik. 6 Nisan 2010, <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2010/04/20100406-9.Htm>
12. T.C. Kalkınma Bakanlığı. (2014). 10. Kalkınma planı (2014-2018), Spor. 10 Temmuz 2016, http://www.kalkinma.gov.tr/Lists/zet%20htisas%20Komisyonu%20Raporlar/Attachments/228/Spor_%C3%B6ik.pdf.
13. A Milli Takım ve Devşirmeler.
(14.02.2020.Tarihinde <https://www.basketfaul.com/haber?haber=79376>.adresinden ulaşılmıştır).